

PERİTONEAL KİST HİDATİK

24. BÖLÜM

Tayfun KAYA¹

Giriş

Ekinokok larvalarının insan vücudunda sıklıkla yerleştiği organ ve dokular dışında yerleşim gösterdiği alanlardan biri de peritoneal boşluktur. Tarcovenau ve ark. yapmış olduğu çalışmada, kliniklerinde opere edilen 1164 kist hidatik olgusundan, 764 olgunun karaciğer, 240 olgunun akciğer yerleşimli ve 160 olgunun ise alışılmadık lokalizasyonlarda olduğu ve peritoneal yerleşimin nadir ve rastlantısal olarak saptandığını bildirmiştir⁽¹⁾. Oldukça nadir görülen peritoneal kist hidatik, daha çok karaciğer ya da diğer intraabdominal yerleşimli kistlerin rüptürüne sekonder meydana gelir. Peritoneal boşluğa rüptür oldukça ciddi bir komplikasyondur. Anafilaksi veya ani ölüme neden olduğu bildirilmiştir^(2,3). Subklinik seyirli rüptür sessiz seyri nedeniyle uzun dönemde bulgu verir. Ayrıca karaciğer veya dalak gibi diğer abdominal organlarda bulunan kist hidatik hastalığının cerrahi tedavisi sonrasında geç dönemde ortaya çıkabilir⁽⁴⁾. Primer peritoneal kist hidatik ise oldukça nadirdir. Tüm abdominal kist hidatiklerin %2'den azını oluşturur⁽⁵⁾. Genellikle ekinokokus granulosus embriyolarının portohepatik dolaşımı pas geçerek gastrointestinal ya da retroperitoneal lenf nodlarına yerleşimi ile meydana gelir⁽⁶⁾.

Periton, kist hidatik için atipik yerleşim bölgesidir ve bu durum nedeniyle tanıda gecikme olabilir. Bu da peritoneal kist hidatiğin morbidite ve mortalite potansiyelini artırır. Bu nedenle endemik ülkelerde intraperitoneal kist saptandığında peritoneal kist hidatik ayırıcı tanıda mutlaka akla gelmelidir. Birçok olgu genellikle preoperatif olarak pankreas kisti, over kisti, mezenterik kist, lenfanjiyom, abse ve hematoma gibi başka patolojiler düşünülerek opere edilmekte ve tanılar ya peroperatuvar ya da postoperatif patolojik inceleme ile konulmaktadır⁽⁷⁾.

Periton ve Peritoneal Boşluğun Yapısı

Periton; karın içi organları saran visseral periton ile, karın ve pelvis boşluğunu kaplayan parietal periton olmak üzere iki kısımdan oluşur. Tek katlı skuamöz epitel ve altında bağ dokusu olan iki tabakası vardır. Bağ dokusu lenfatik ve vasküler yapılardan zengindir.

Parietal periton abdominopelvik duvarın iç yüzeyini kaplar. Bulunduğu karın bölgesiyle aynı somatik sinirler tarafından innerve edilir. Bu nedenle ağrı iyi lokalize edilir. Basınç, ağrı, laserasyon ve sıcaklığa duyarlıdır.

Visseral periton ise karın içi organların çoğunu kaplar ve kapladığı organ ile aynı otonomik sinir-

¹ Op. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, kayatayfun@yahoo.com

organlara benzediğinden peritoneal yerleşimde de aynı tanı yöntemleri kullanılır. Tedavisinde ise medikal tedaviye ek olarak perkütan ve cerrahi tedaviler etkin olarak kullanılabilir. Etkilenen organlara ait rezeksiyonlar tedavinin bir parçası olabilir.

Kaynaklar

1. Tarcovenau E, Dimofte G, Bradea F, et al. Multiple peritoneal hydatid disease after rupture of a multivesicular hepatic hydatid cyst. *Case report. J Gastrointest Liver Dis.* 2006;15:301-305.
2. Jomaa SB, Salem NH, Hmila I, et al. Sudden death and hydatid cyst: A medicolegal study. *Legal Medicine.* 2019;40:17-21. Doi: 10.1016/j.legal-med.2019.07.001
3. Vieira V, Alexandrino H, Furtado E, et al. Peritoneal and hepatic hydatid disease causing major bile duct destruction. *J Surg Case Rep.* 2012;4:6. Doi:10.1093/jscr/2012.4.6
4. Fasih N, Galwa RP, Macdonald DB, et al. Thinking beyond peritoneal carcinomatosis: imaging spectrum of unusual disseminated peritoneal entities. *Can Assoc Radiol J.* 2011; 62 (2), 125-134. Doi: 10.1016/j.carj.2010.03.003.
5. Hegde N, Hiremath B. Primary peritoneal hydatidosis. *BMJ Case Rep.* 2013;1-4. doi: 10.1136/bcr-2013-200435.
6. Abike F, Dunder I, Tapisiz OL, et al. Primary pelvic hydatid cyst mimicking ovarian carcinoma. *J Chin Med Assoc.* 2011;74(5):237-239. doi:10.1016/j.jcma.2011.03.011
7. Geramizadeh B. Isolated peritoneal, mesenteric, and omental hydatid cyst: A clinicopathologic narrative review. *Iran J Med Sci.* 2017;42(6):517-523.
8. TCD (2020). *Tip Sözlüğü: Periton*. Yazar: Kanat BN (08.06.2020 tarihinde <https://www.turkcerrahi.com/tip-sozlugu/periton/> adresinden ulaşılmıştır).
9. Kenhub (2020). *Recesses of the peritoneal cavity*. Yazar: Okpe O. (09.06.2020 tarihinde <https://www.kenhub.com/en/library/anatomy/recesses-of-the-peritoneal-cavity> adresinden ulaşılmıştır).
10. Ellis H, Mahadevan V. (2018). The abdomen and pelvis, peritoneal cavity. In *Clinical Anatomy*. (14th ed., pp 70-74). USA: Wiley Blackwell .
11. Gun E, Etit D, Buyuktalanci DO, et al. Unusual locations of hydatid disease: A 10-year experience from a tertiary reference center in Western Turkey. *Annals of Diagnostic Pathology.* 2017;29:37-40.
12. Milicevic MN. (2019). Echinococcal cyst-open and laparoscopic approach. In Fischer JE (Ed.), *Fischer's mastery of surgery* (7th ed., pp. 3750-3751). Philadelphia: Wolters Kluwer.
13. Ray S, Das K. Spontaneous intraperitoneal rupture of hepatic hydatid cyst with biliary peritonitis: a case report. *Cases Journal.* 2009;2:6511. Doi: <https://doi.org/10.4076/1757-1626-2-651>
14. Yildiz SY, Berkem H, Hengirmen S. A rare complication of intraabdominal hydatid disease: gastric fistula and recurrent gastric bleeding. *Am J Surg.* 2010;200:e59-e60. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.amjsurg.2010.02.014>
15. Salazar LF, Gomez VM, Calabria del Campo JC, et al. Hydatidic cyst fistulized to colon. *Rev Esp Enferm Dig.* 2005;97(9):673-674. doi:10.4321/s1130-01082005000900010
16. Parray FQ, Wani SN, Bazaz S, et al. Primary pelvic hydatid cyst: a case report. *Case Rep Surg.* 2011;809387. Doi: 10.1155/2011/809387.
17. Lissandrin R, Agliata S, Brunetti E. Secondary peritoneal echinococcosis causing massive bilateral hydronephrosis and renal failure. *Int J Infect Dis.* 2013;17(2):e141-142. Doi: 10.1016/j.ijid.2012.11.008.
18. Greco S, Cannella R, Gambelluca D, et al. Complications of hepatic echinococcosis: multimodality imaging approach. *Insights Imaging.* 2019;10(1):113. Doi: 10.1186/s13244-019-0805-8.
19. Geller, D.A., Goss, J.A., Bussutil, R.W., & Tsung, A. (2019). Liver, Hydatid Disease. In F. Charles Brunica (Ed.), *Schwartz's principles of surgery*. (11th ed., pp. 1370-1371). New York:McGraw-Hill.
20. Yılmaz GH, Babür C. Ekinokokkosis tanısı. *Türk Hij Den Biyol Derg.* 2007;64(3):35-44
21. Pawlowski, Z.S., Eckert J., Vuitton D.A., Ammann R.W., Kern, P., Craig, P.S., Dar, K.F., De Rosa, F., Filice, C., Gottstein, B., Grimm, F., Macpherson, C.N.L., Sato, N., Todorov, T., Uchino, J., Sinner, W., & Wen, H. Echinococcosis in humans: clinical aspects, diagnosis and treatment. In J. Eckert, F.X. Meslin, & Z.S. Pawlowski (Eds.) *WHO/OIE manual on echinococcosis in humans and animals: a public health problem of global concern*. (1st ed., pp. 20-34). Paris: World Organisation for Animal Health.
22. Benhamiche H, Sottier D, Funes De La Vega M, et al. Peritoneal hydatidosis and hepatic hydatid cyst perforation. *Diagn Interv Imaging.* 2013;94(11):1157-1160. Doi: 10.1016/j.diii.2013.04.009.
23. Bacalbasa N, Balescu I, Brezean I, et al/Vilcu M, Brasoveanu V. Association Between Secondary Peritoneal Hydatidosis and Peritoneal Carcinomatosis from Ovarian Cancer - A Case Report.

- In Vivo*. 2018;32(4):967-971. doi:10.21873/invi-vo.11336
24. Wen H, Vuitton L, Tuxun T, et al. Echinococcosis: Advances in the 21st Century. *Clin Microbiol Rev*. 2019;32(2):e00075-18. Doi:10.1128/CMR.00075-18.
 25. Kosmidis C, Efthimiadis C, Anthimidis G, et al. Management of peritoneal hydatid cysts: A forty-year experience. *Heliyon*. 2018;4(12):e00994. Doi:10.1016/j.heliyon.2018.e00994.
 26. Eriksen, C., & Vatche G. Agopian. (2017). The management of echinococcal cyst disease of the liver. In John L. Cameron, & Andrew M. Cameron (Eds.), *Current surgical therapy*. (12th ed., pp. 343-348) Philadelphia: Elsevier
 27. Mouaqit O, Hibatallah A, Oussaden A, et al. Acute intraperitoneal rupture of hydatid cysts: a surgical experience with 14 cases. *World J Emerg Surg*. 2013;8:28. Doi:10.1186/1749-7922-8-28.
 28. Goel MM, Verma N, Sagar M. Disseminated intra-abdominal hydatidosis causing acute intestinal obstruction--a rare presentation. *BMJ Case Rep*. 2010;2010:bcr0620103066. Doi:10.1136/bcr.06.2010.3066
 29. Latatu-Córdoba MÁ, Ruiz-Blanco S, Sanchez M, et al. Hydatid cyst of the colon: A systematic review of the literature. *World J Clin Cases*. 2019;7(13):1634-1642. doi:10.12998/wjcc.v7.i13.1634
 30. Ates M, Dirican A, Md BI, Yılmaz S. Laparoscopic management of an isolated primary omental hydatid cyst: A case report and literature review. *Int J Surg Case Rep*. 2011;2(4):58-60. doi:10.1016/j.ijscr.2011.01.007